

Oppgradering av gatenavn i Klyve og Tollnes-området med utvidet informasjon om gatenavn på Klyve, Tollnes og Nenset

Foto: Porsgrunns Dagblad, torsdag 20. august 1987

Gatenavnene på Klyve blei vedtatt i Skien formannskap 25.juni 1965. Skolestyrer Eilif Bergan var med i Skien bystyre og satt i den komiteen som utarbeidet gatenavneforslag til formannskapet. Bergan var en dyktig og avholdt skolestyrer med betydelig interesse for lokalhistorie og er den som må krediteres for at gatenavnene i Klyveområdet avspeiler en viktig del av vår felles kulturarv.

bilde:Skiansatlas

Klyvevegen har navn etter storgården Klyve som tidligere var klostergods under Gimsøy kloster og en av de største gårdene i Solum. I 1886 kjøpte kommunen gården for å bruke den til "Fattiggård" eller som det het "fattigarbeidsanstalt". Navnet blei i 1899 endret til "Klyve fattighjem" og i 1907 til "Solum gamle hjem". Gården blei i 1967 lagt ut til tomter. Klyve" er et nyere form for "Kljufar" som betyr kløft og

henspeiler mest sannsynlig på en smal og trang fordyping eller kløft i terrenget der Kverndammen seinere blei anlagt.

Kona til Anders klokker i Gjerpen blei i 1623 dømt for å ha tatt livet av en nabo ved hjelp av trolldom. Hun bli brent på bålet.

Klokkeren måtte flytte fra Gjerpen og kan ha vært den samme Anders klokker som bodde på Klyve gård siste tiden av sitt liv.

Ruglaringen

Ruglaringen er en kort vegstrekning fra Kongerødvegen og ned til boligfeltet Rugla. På bildet ser vi Klyve gård slik den så ut tidlig på 1950-tallet. I øvre billedkant ligger Rugla. Toralf Gjone skriver i Solum Bygds Historie at navnet "Rugl" er nevnt i 1732 som navn på plass etter opprydding. En annen betydning kan komme fra oldnorsk "Hruga" som betyr haug.

E.Doksrød skriver i Solum Årsskrift for 1960: "rugl" er alminnelig kjent i Solum, og at en hører ofte ordet i forbindelse med dårlig utført arbeid, - for eksempel om møbler, hus og lignende. Det synes derfor naturlig at gårdsnavnet Rugla har sin opprinnelse fra en tid da enkelte hus på gårder var falleferdige, enten på grunn av elde eller manglende kunnskaper om byggefaget. Husene var noe rukkelt – eller rugl.

foto: Roy Olsen (2022)

Hulkavegen

Nord for Klyve gård ligger et mindre småbruk, Hulka. Hulkavegen går fra Klyvevegen og fram til den møter Bjørntvedtvegen. I boka Norske Gaardnavne" av O. Rygh står det at "Hulka" – der det på stedet er en "sumpet Fordybning i Terrainet". Det passer bra med terrenget på østsiden av Hulkagården.

Kongerødvegen

Vegen kan ha navn etter småbruket Kongerød som lå på nedsiden av Kongerødvegen nærmere Klyve skole eller "Kongerød gård" der hvor jordene er lagt ut til eneboliger med adresse Trokåsa og Rienvegen. Kongerød er et navn som kan ha forbindelse med at gården blei krongods og tilfalt kongen etter reformasjonen i 1536. En annen forklaring kan være at det finnes kongegraver i området som stammer tilbake fra vikingtiden. Kongerødvegen er blindveg og går nordover fra Klyvevegen forbi Coop-Extra til blokkbebyggelsen.

Seminarvegen.

I perioden 1853 til 1867 var det lærerskole på Klyve, eller seminar som det het den gangen. Solum kommune leide lokaler til seminaret av fogd Borchsenius og lokaler til Klyves almueskole av **sakfører Hans Wessel**. Wessel hadde teglverk der Klyve barneskole seinere blei anlagt i 1869. I tillegg drev han Klyve mølle og beinstampe ved utløpet av Kverndammen. Beinstampa blei brukt til stamping av vadmél og bein. Knust bein var godt egnet til gjødsel. I forbindelse med stampa anla han en liten demning rett ovenfor mølla. Demningen er fortsatt godt synlig. Hans Wessel var ordfører i Solum 1847-1857. I 1864 flyttet han til Fredrikshald (Halden) der han blei både borgermester og politimester. Wesselvegen på Tollnes har navn etter Hans Wessel.

bilde: Ordførerne i Skien, Gjerpen og Solum 1837-2000 Leif K Roksund

Seminarvegen sett østover fra Hulkaveien

Foto: Roy Olsen (2022)

Haslunds veg

Haslunds veg går i en bue fra Hulkavegen og nordover tilbake til Hulkavegen. **Fredrik Gustav Haslund** tok teologisk eksamen 1845 og var bestyrer av Solum lærerskole fra 1853 til 1862, seinere res. kapellan i Østre Moland og sogneprest i Enebakk 1876 - 1894

Foto: Roy Olsen (2022).

bilde : Enebakk bygdebok II

Edvard Myhres veg

Edvard Munch Myhre overtok som bestyrer av Solum seminar i 1862 bare 27 år gammel og fram til 1867. Myhre blei seinere utnevnt til professor i teologi ved universitetet i Oslo. Moren var av slekten Munch og tante til maleren Edvard Munch.

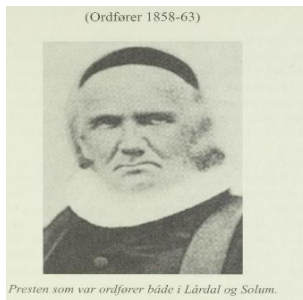
Edvard Myhres veg går nordover fra Hulkavegen til parkeringsplasser ved blokkbebyggelse.

bilde Wikipedia

Foto: Roy Olsen (2022).

Bilde: Ordførerne i Skien, Gjerpen og Solum 1837-2000 Leif K Roksund

Wettergreens veg

Wettergreens veg går sørover fra Klyveåsen til Edvard Myhres veg. Wettergreen var den første formannen i styret for Solum Seminar.

Foto: Roy Olsen (2022).

Bent Wettergren er omtalt som en ruvende lederskikkelse, sterkt engasjert i kulturelt og sosialt arbeid. Han var sogneprest i Solum i over 30 år, prost i Nedre Telemark 26 år og ordfører i Solum 1859 – 1863. Wettergren hadde en rekke andre verv som formann i skolekommisjonen, fattigkommisjonen, barnehjemsstyret, i misjonsforeninger og forliksstyret og var med og startet barnehjemmet Hans Cappelens Minde. Om Bent Wettergreen het det på folkemunne at han var ”de fattiges trøst og de faderløses hjelper.”

Som prost i nedre Telemark var Wettergreen med på innsetting av prester i Skien. De to mest kjente er Gustav Adolph Lammers og Andreas Hauge. Lammers stiftet i 1853 landets første disentermenighet. Søster til Henrik Ibsen var med i menigheten til Lammers. Lammers var stortingsrepresentant for Bratsbergs amt og arkitekten til Bamble kirke.

Andreas Hauge er sønn til Hans Nielsen Hauge. Hauge overtok som sogneprest etter Lammers. I 20 år ledet han byens private fattigpleie. Hauge var medlem av Skien kommunestyre og var pådriver for å få jernbane til byen.

Futehagen

Fogd var en tidligere betegnelse for fut. Futen var skatteoppkrever i et landdistrikt. Fogd F C **Borchsenius** var fogd og amtmann i Nedre Telemarken fogderi og bodde på øvre Klyve gård til 1847 da han flyttet til Mæla i Gjerpen. Solum seminar leide lokaler av Borchsenius. Bygningene lå like nord for nåværende Klyvetunet.

Borchsenius satt på Stortinget for Bratsberg amt i flere perioder og var ordfører i Gjerpen 1853 – 1859. I 1919 skiftet Bratsberg amt navn til Telemark fylke.

Futehagen er en blindvei som går øst- og nordover fra Hulkavegen til rekkehusbebyggelsen i Klyve 3 Borettslag.

fogd Borchsenius

(Ordfører 1853-59)

Foto: Roy Olsen 2022

bilde:Ordførerne i Skien, Gjerpen og Solum 1837-2000 Leif K Roksund

Alvestadtunet	- navn etter småbruket "Alvestad" skilt ut fra Rugtvedt gård 1932
Bjørnstadvegen kilde: Oluf Rygh: Norske Gaardnavne Lokalhistoriewiki	Bjørnstad er en sammensetning av mannsnavnet Bjorn (eller Bjarni) og -stadir. Veien har navn etter Bjørnstadgårdene. Bjørnstad gårds hovedbygning (gnr. 221/78) har nummer 10A og ligger i krysset Kjellemovegen – Bjørnstadvegen.
Bjørntvedtvegen kilde: Lokalhistoriewiki	- navn etter den tidligere storgården Bjørntvedt. Bjørntvedt : opprinnelig Bjarnartveit etter mannsnavnet Bjarnar
Buktenvegen kilde: Lokalhistoriewiki	- navn etter Bugten gård på Nenset - gården har navn etter en liten bukt inn fra elva
Damsted kilde: intervju i PD med Bergan 6.mars 1978	I 1936 fant daværende lærer Bergan restene etter en isdam i dalen bak der hvor Klyve skoles gymnastikksal ligger. Dammen strakte seg et stykke oppover langs bekken som nå delvis er lagt i rør. Det kan ha vært to isdammer i dette område.
Frydenlund kilde: Lokalhistoriewiki -Telemark Arbeiderblad lørdag 1. juni 1946	Frydenlund regnes blant de rosende stedsnavna, der gode egenskaper ved stedet framheves. Navnet har ellers ingen tilknytning til området som tidligere hørte til gården Dyrendal som i 1946 blei kjøpt av Ingebjørg og Trond Utne. Utne drev revefarm, kona var mangeårig lærer på Klyve skole.
Kjellemovegen kilde: Lokalhistoriewiki	betydning usikker - "kjelle" kan være en eldre form av ordet "kjelde" eller kilde, oppkomme kjellemo: en mo/slette hvor det har vært en kilde. Veien har navn etter bruket Kjellemoen (gnr. 221/358) og ble navnsatt i 1969
Lakåsene kilde: Skiensatlas	<i>Lakåsene</i> , - en rydningen (kåsa - kåsene) der folk opprinnelig har bygd <i>lade/låve</i> .
Lassejordet	Jonas Wessel var sorenskriver i nedre Solum og Tinn fra 1792 og bodde på

kilde: Christian Abrahamsen: Det gamle "Vessia" : Solum - Porsgrund	Bjørndalen gård fram til 1848. Da flyttet han opp til den såkalte "Lassegård" på Bjørnstad der han døde 3 år seinere i en alder av 86 år Lassegården stod sønnenfor bygningene på Bjørnstad. Gården blei seinere flyttet over til østre Porsgrunn til Storgaten 111 (Ahlboms gård). Ahlbom drev herreekvipering. Forretningen lå rett nedenfor meierikvartalet i Porsgrunn. På lassejordet blei det gravd ut leire til teglverket som lå der Klyve skole seinere blei bygd. Etter hvert blei det en dam på stedet som blei kalt lassedammen der ungene kunne gå på skøyter om vinteren. I flere år og fram til 1929 blei det tatt ut is fra dammen og levert ned til meieriet på vestsiden i Porsgrunn.	
Lensmanns-veiene kilde: Lokalhistoriewiki Solum bygds historie	Trolig lensmann Nils Bjørntvedt som bodde på Bjørntvedt rundt 1650. Etter han er det mange lensmannsnavn i dette området. Nils var en stridbar herre og mange historier er bevart om han, ikke minst fordi han ble referert i rettsprotokollene. I 1661 ble han stevnet for retten av klokkeren. Lensmannen hadde skjelt ut klokkeren i fylla og kalt han trollunge. Å være "trollunge" eller "trollkarl" blei den gangen sidestilt med å være "heks" og kunne medføre brenning på bålet. Toralf Gjone skriver i Solum bygds historie at lensmannen måtte kripe til korset og i retten klart og tydelig si at han på ingen hadde ment alvorlig det han hadde sagt i fylla og ba om unnskyldning dersom han hadde fornærmet noen. Han slapp unna med det.	
Leirvollen kilde: Lokalhistoriewiki	- navn etter leireavsetningen langs Skienselva I Tollnesområdet har leira vært stabil. Et stykke lengre oppe i elva glei i 1883 mange kubikkmeter med sand-, leirmasser og skog ut i en strekning på 1,3 kilometer mellom Gimsøy og Kjørbekkdalen. Raset gikk langt ut i elva og tretopper stakk opp av vannet midtveis over mot Bøle. Ingen mennesker kom til skade.	
Lergravstrand kilde: Lokalhistoriewiki	- navn etter småbrukene Lergravstrand. Nesten hele dette området på Tollnes er bygget ut med boliger. Lite eller ingen ting er igjen av gårdsbrukene. I 1850-årene drev Jens Olsen Leergravstrand (f. 1809) skipsbyggeri på Lergravstrand.	
Losvegen kilde: Porsgrunns dagblad 15.mai 1945	opphavet til gatenavnet ukjent og usikkert om det kan ha vært knyttet til en bestemt person. En verdig kandidat kan være los Andreas Simonsen fra Tollnes som i mai 1945 blei konstituert som havnefogd i Skien.	
Lyngbakkvegen	- navn etter Porsgrunn Sanitetsforenings <i>Lyngbakken tuberkulosehjem 1931-1965</i> . I begynnelsen på 1900-tallet var tuberkulose, også kalt tæring, årsaken til 20 % av alle dødsfall i landet. Norske Kvinners Sanitetsforening har gjort en formidabel innsats for å bekjempe tuberkulosen. I 1930 drev Sanitetskvinnene 21 tuberkulosehjem og sanatorier og 15 kombinerte syke – og tuberkulosehjem. I 1965 var tuberkulosen nærmest utryddet og Lyngbakken sanatorium blei omdannet til sykehjem for eldre. Eier fra 1999 er Troens liv bibelsenter som driver barnehage på stedet.	
Mastemyr kilde: Wikipedia Drengsrud gård	Et sted hvor det har været hogd mastetømmer. Mastetømmer var langt tømmer av de største dimensjonene som skulle brukes til båtmaster, snorrette stokker på opp til 17 meter og nesten uten kvist.	
Motjernvegen	Opphavet til navnet usikkert. Et historisk kart produsert av Arnold Gomsrud fra 1936-39 viser et tjern på Riisjordet like i nærheten av der hvor Motjernveien ligger. Fra tjernet er det inntegnet en bekk som går i retning mot Bjørndalen.	
Nensetvegen kilde: Lokalhistoriewiki	- navn etter Nenset gård, utskilt fra nordre Bjørntvedt gård i 1762.	
Rabbenvegen kilde:	- navn etter fjellrabben som ligger ved veiens utgangspunkt ved Porsgrunnsvegen.	

Lokalhistoriewiki	
Replevegen kilde: Lokalhistoriewiki	- navn etter husmannsplassen Reple, samme ord som tidligere blei kalt Riple. ”Riple” betyr strimmel.
Rienvegen	Rien et lokalt navn på et sted i nærheten av Kongerød gård - tidligere et populært skiområde for barn og unge. En rie er ellers en bygning som i eldre tider ble brukt til å tørke korn, primært rug.
Rundåsveien	Veien blei anlagt i 1922 og har navn en nærliggende liten fjellknaus av kalkstein.
Rønningen kilde: Wikipedia	- navn etter den tidligere gården Rønningen (Rydningen). Veien var opprinnelig gårdsveien til gården søndre Bjørntvedt og endte i tunet der. Nedre Rønningen 11 er gårdens hovedhus. Rønningen kommer av det gammelnorske ruðningr som betyr «rydning».
Sponsletta - en del av <i>Replevegen</i> kilde: Skiensatlas	Sletta der folk telgjer trelast med øks eller annen redskap så det ligger sponer, fliser utover.
Tollnesvegen	- sammensatt navn av toll-furu og nes
Trokåsa	I Telemarksavisa fra 22.2.1993 går det fram at Trokåsa er navn på en kommunal skog i Klyve-området. I følge lokalkjente lå Trokåsa inne i skogen tett opp mot Kongerød gård (Baksås). Kåsa er et vanlig navn på en rydningsplass i nyere tid. Navnet kommer av det gammelnorske ordet ”kos” som betyr dynger eller hauger av tregreiner etter rydding.
Villumskås kilde: folketelling 1865	Veien ligger på området til tidligere husmannsplass Villumskås som i dag er småbruket Bjørntvedtvegen 235. Villum et mannsnavn som er en norsk form av det tyske Wilhelm.
Wesselvegen kilde:Solums bygds historie 2	navn etter sakfører Hans Wessel på Klyve gård, far til den Jonas Wessel som blei jernbaneingeniør i Sverige og svensk statsborger, og onkel til en annen Jonas Wessel som blei ansatt som byingeniør i Porsgrunn i 1868 og har gitt navn til Jonas Wessels gate på Vestsiden i Porsgrunn som tidligere var en del av Tørmogata.
Ånnerødveien kilde: Skiensatlas	- etter mannsnavnet Arni og rud (rydning, nybrott)